

Empatija u dijalogu

Autor: Jakub Niewiński

TEMA

Stereotipi, predrasude i diskriminacija; suvremeni društveni problemi; ljudska prava, izbjeglice i migracije.
Dobna skupina: 12 – 18 godina

KONTEKST

Razgovor o migrantima, imigrantima i izbjeglicama u današnjem kontekstu predstavlja velik izazov. S jedne strane svjedoci smo patnje ljudi koji bježe od rata u potrazi za skloništem za sebe i svoju djecu, a s druge strane postoji strah od Drugog. Vrlo često je taj strah povezan sa stereotipnim doživljavanjem izbjeglica kao npr. terorista. U poljskim medijima postoji manjak transparentne debate vezano uz izbjeglice. Štoviše, određene grupe ljudi i institucije na mnoge načine šire govor mržnje. Na primjer, metafora rata (invazija, ekspanzija) koje se koriste kako bi se opisao dolazak izbjeglica još dodatno stigmatiziraju ovu grupu ljudi. Političari često postavljaju pitanje treba li prihvatiti izbjeglice, umjesto kako ih integrirati u lokalnu zajednicu. Unatoč određenom napretku, još uvijek postoje mnoge prepreke koje ne samo da otežavaju pronalaženje posla strancima nego čine to gotovo nemogućim.

Tijekom ove radionice učenici/sudionici imaju priliku reflektirati na govor mržnje u Europi, nacionalizam i ekstremne pokrete koji sudjeluju u širenju mržnje. Važan naglasak ove radionice je na socijalnoj inkluziji. Točnije, učenici/sudionici će imati priliku osvrnuti se na svoj vlastiti identitet, a uloga nastavnika/ce je da osigura sigurni prostor za diskusiju kako bi što više ideja moglo biti podijeljeno.

CILJEVI

- Potaknuti osviještenost učenika/sudionika o opasnostima predrasuda i diskriminacije, govora mržnje, ksenofobije i rasizma;
- Senzibilizirati učenike/sudionike o problemima diskriminacije manjina i potaknuti ih na uključivanje u aktivnosti koje imaju za cilj prevenirati diskriminaciju;
- Potaknuti interes učenika/sudionika za temu ljudskih prava i njihovo razumijevanje potrebe svakog pojedinca na zaštitu njegovih/njezinih prava;
- Potaknuti otvoren stav i poštovanje prema kolegama/icama koje imaju drugačiji pogled na svijet.

METODOLOGIJA

- Analiza izvora
- Oluja mozgova ("brainstorming")
- Individualan rad i rad u malim grupama
- Psihogeografija – učenici/sudionici sjede u krugu kako bi se stvorila prostorna jednakost i omogućilo obraćanje pažnje na interpersonalne odnose

MATERIJALI I ALATI:

- Projektor
- Prijenosna računala
- Isprintan Breivikov govor
- Olovke/flomasteri u boji
- Papiri

PRIPREMA PRIJE PROVOĐENJA AKTIVNOSTI

Prije provođenja ove nastavne jedinice učenici/sudionici trebaju pogledati film Utoya: 22. srpnja, norvešku dramu iz 2018. koju je režirao Erik Poppe, a scenarij napisali Anna Bache-Wiig i Rajendram Eliassen (ako postoji mogućnost film se može pogledati zajedno u razredu ili u kinu). Nakon gledanja filama učenici/sudionici se trebaju osvrnuti na sljedeća pitanja:

- Što se dogodilo?
- Kako su se ljudi ponašali?
- Možeš li se prisjetiti se nekih riječi/rečenica koje su tebi ostale u sjećanju kao važne?
- Tko je odgovoran za ovo zlodjelo/tragediju?
- Kako osigurati da su ljudi zaštićeni u društvu?
- Kako prevenirati zločine protiv čovječnosti?
- Tko je žrtva, počinitelj i promatrač?

Pregled aktivnosti (proces)

Trajanje: 90 minuta

Uvod u radionicu: ciljevi i očekivanja učenika/sudionika (10min)

Nastavnik-ca/edukator-ica objašnjava kontekst, strukturu i ciljeve ove nastavne jedinice te poziva učenike/sudionike da podijele svoja očekivanja i potrebe vezane uzovu nastavnu jedinicu.

„Papirnati identitet“ – zadatak osviještenosti dio 1 (15min)

Nastavnik-ca/edukator-ica sjeda zajedno s učenicima/sudionicima u krug i daje svakome jedan papir na koji trebaju napisati svoje ime ili nadimak ovisno o tome kako žele biti oslovljeni od strane drugih učenika/sudionika. Također, zadatak je napisati i tri stvari koje najviše vole raditi. Nakon toga nastavnik-ca/edukator-ica poziva učenike/sudionike da podijele što su napisali na papir. Nakon svake stvari koju pročitaju da vole raditi treba napraviti kratku pauzu kako bi ostali učenici/sudionici koji to isto vole raditi mogli ustati i pokazati da i oni to vole raditi. Nakon što svi učenici/sudionici završe svoju prezentaciju nastavnik-ca/edukator-ica daje svim učenicima/sudionicima uputu da zgužvaju svoj papir te da ga nakon toga ponovno probaju dovesti u izvornu formu. Potom nastavnik-ca/edukator-ica poziva učenike/sudionike da podijele svoje osjećaje o tome kako su se osjećali u trenutku kada su gužvali papir i kako kada su ga pokušali vratiti u izvorno stanje, odnosno kada su simbolički uništili sebe/svoj identitet.

Komentar na vježbu: Unatoč naporima da se papir vrati u njegovo izvorno stanje, na papiru ostaju oznake zgužvanosti koje neće nestati ni unatoč prolasku vremena. Isto se događa s čovjekom koji je doživio iskustvo diskriminacije, različite oblike nasilja kao što su ismijavanje, nazivanje pogrđnim imenima, fizičko nasilje, širenje tračeva ili izoliranje, isključivanje iz zajednice itd. Ovakvi oblici ponašanja mogu se dogoditi svakome neovisno o njihovom izgledu, rodu, sposobnostima, spolu jer kao ljudi često nismo u stanju prihvatiti različitosti i drugačijost.

Breivikov govor u sudnici (30min)

Podijelite učenike/sudionike u manje grupe po 4-5 člana po grupi. Ovisno o grupnoj dinamici, učenici/sudionici mogu sami odabrati s kime žele biti u grupi ili se po slučaju mogu rasporediti u grupe. Jedna polovica grupa treba poslušati prvi dio Breivikovog govora u sudnici, a druga polovica grupa treba poslušati drugi dio Breivikovog govora u sudnici. Dok slušaju govor učenici/sudionici trebaju zapisati riječi/rečenice koje smatraju primjerom govora mržnje i diskriminacije.

Nakon slušanja Breivikovog govora, svaka grupa ima za zadatak pokušati prepoznati u riječima/rečenicama koje su zapisali o kojem se obliku diskriminacije radi (npr. seksizam, rasizam...) i raspraviti o tome koji konkretni koraci se mogu poduzeti kako bi se prevenirao i zaustavio takav oblik diskriminacije. Završno, svaka grupa izvještava o ishodima svoga rada. Učenici/sudionici mogu povezati govor s onime što su vidjeli u filmu koji je služio kao priprema za ovu nastavnu jedinicu.

Anders Behring Breivik završna izjava sudu

<https://counter-currents.com/2012/07/anders-breiviks-closing-statement-final-day-june-22-2012/>

“multikulturalni eksperiment u Norveškoj”

“kulturalno konzervativni NGO i organizacije mladih nisu dobile nikakvu podršku”

“problem je taj da danas u Norveškoj postoje ideali koji su štetni za Norvešku i koji će nam prouzrokovati veliku štetu u budućnosti“

“koncentrirani smo na raspuštanje nuklearne obitelji – sa svim problemima koje sa sobom nosi“

“ideal je imati seksualni odnos sa što više stranaca što je moguće”

“So people neglect their duty to family and nation. ”

“sada ću doći na zanemarivanje naše dužnosti prema našoj obitelji i naciji“

“uz prikladnu pomoć norveških masovnih medija, mi dopuštamo bjeloruskom azilantu, koji je vjerojatno tartarskog porijekla i zove se Alexander Igaravitsy Ryba, da reprezentira norvešku u internacionalnom finalu. U redu je dopustiti osobi koja traži azil da nas reprezentira kako bismo pokazali da smo tolerantni. Ali, što je sljedeće što se događa? Nekoliko godina kasnije tu je drugi tražitelj azila, Nyambura Mwangi iz Kenije koji pobjeđuje sa svojim bongo bubnjevima. Komentator ruske Eurovizije zbunjeno objašnjava: „Što to Norveška radi, zašto bi slali azilanta kao svog ambasadora, ne jednom nego dva puta u kratkome periodu? Postoji li manjak Norvežana u Norveškoj ili pate od kulturalne samoidentifikacije?“ (...) Ovo je ismijavanje odlična provokacija Norvežanima koji su protivnici multikulturalizma. Što je krivo s marksistima i liberalima? Odgovor je jednostavan: veliki broj Norvežana – i ovdje se referiram na Marksiste i liberale – pate od kulturalne obmane,, kulturalnog samo-prijezira, i potrebno im je neposredno izlječenje. Lijek za ovu bolest zove se: „više nacionalizma“ (...)

“Efekt promatrača” – simulacijska vježba (15min)

Jedna osoba u grupi klekne na pod dok ostali stoje na udaljenosti od te osobe otprilike 2-3 metra. Ova aktivnost se sastoji od 4 dijela. U prvom dijelu učenici/sudionici koji stoje oko osobe koja kleči izrežu rupu na listu bijelog papira i kroz tu rupu jednim okom promatraju osobu koja kleči na podu. Drugi dio sastoji se od promatranja osobe koja kleči bez papira, dakle licem u lice. U trećem dijelu učenici/sudionici mogu prići osobi koja kleči bliže i staviti joj ruku na rame i nastaviti je gledati. Tijekom prva tri dijela ove vježbe, učenici/sudionici ne bi trebali međusobno razgovarati već samo gledati u osobu koja kleči. U posljednjem, četvrtom dijelu, učenici/sudionici mogu prići osobi koja kleči (istovremeno ili odvojeno jedan za drugim) i izvesti neku akciju.

Po završetku svakog dijela nastavnik-ca/edukator-ica poziva učenike/sudionike da podijele svoje osjećaje, impresije i iskustva. Osoba koja kleči bi uvijek trebala biti prva pozvana da podijeli svoje uvide. Na kraju ove aktivnosti, nastavnik-ca/edukator-ica može postaviti dodatna pitanja s ciljem da učenici/sudionici reflektiraju na aktivnost: Što se dogodilo tijekom ove aktivnosti? Što znači biti u manjini? Možete li navesti primjere manjina u našem društvu, u svom okruženju?

„Papirnati identitet“ – zadatak osviještenosti dio 2 (15min)

Ovu nastavnu jedinicu bi bilo dobro završiti aktivnošću koja može imati osnažujući učinak na učenike/sudionike. Papiri koji su bili korišteni u prvome dijelu aktivnosti "papirnati identitet" se koriste ponovo. Učenici/sudionici sjede u krugu i dodaju svoj papir osobi koja sjedi desno pored njih. Svaki učenik/sudionik napiše nešto pozitivno o osobi čiji papir ima u ruci. Papir potom putuje od osobe do osobe dok svi nisu imali priliku napisati svima nešto pozitivno i dobiti svoj papir ponovno u ruke. Na simboličan način, kao što je identitet bio uništen gužvujući papir, sada je obnovljen tako što je svaka osoba dobila pozitivnu poruku od drugih o sebi.

Evaluacija nastavne jedinice (5min)

Na kraju nastavne jedinice nastavnik-ca/edukator-ica primjenjuje evaluacijsku aktivnost pod nazivom dinamični dijalog. Učenici/sudionici stoje u krugu i nastavnik-ca/edukator-ica pozove da jedna osoba dođe u centar i podijeli s drugima koji je aspekt ove nastavne jedinice za nju bio najvrjedniji i najsnažniji te zašto. Ostali učenici/sudionici mogu pokazati svoje slaganje tako što će se približiti osobi u sredini ili neslaganje tako da se udalje od osobe koja je podijelila svoje viđenje nastavne jedinice. Učenici/sudionici potom mogu podijeliti svoje razloge slaganja ili neslaganja. Svaki put kada netko podijeli svoje mišljenje učenici/sudionici mogu promijeniti svoju poziciju ako je na temelju toga došlo do promjene stava. Ako se netko ne slaže ni s čim što je podijeljeno ta osoba može odstupiti iz grupe i pronaći neko slobodno mjesto u prostoru te podijeliti svoje stajalište. Ostali učenici/sudionici mogu ponovno pokazati svoje slaganje tako da se približe toj osobi. Učenici/sudionici trebaju imati na umu da tijekom ove aktivnosti mogu slobodno mijenjati svoja stajališta u vezi podijeljenih mišljenja te u skladu s tim fizički mijenjati položaj u prostoriji kada god žele, drugim riječima, približavati se ili udaljavati od osobe koja govori u bilo kojem trenutku.

Druga mogućnost provođenja evaluacije je da učenici/ce sjede u krugu i svatko (ili neki od njih ovisno o vremenu i želji učenika/ca) dovrši jednu ili sve od sljedećih rečenica:

- Naučio/la sam... / Otkrio/la sam...
- Bio/la sam iznenađen/a.../ Počinjem se pitati ...
- Kako ne bih diskriminirao/la druge u budućnosti mogu ... (Ovu rečenicu upotrijebiti ovisno o grupnoj dinamici i dobi učenika/sudionika).

PRILAGODBA ZA ONLINE OKRUŽENJE

Osim "Efekt promatrača" – simulacijske vježbe, ovaj se plan aktivnosti može lako prenijeti u online obrazovno okruženje. U tom slučaju, sobe za grupni rad na platformama poput Zooma itd. zamijenit će fizičke podskupine. Emoji/gumbi za reakcije mogu označavati slaganje, neslaganje itd., što je potrebno u prvom dijelu vježbe "Papirnati identitet" i u zadnjem dijelu lekcije, evaluaciji radionice. Drugi dio vježbe "Papirnati identitet" može se provesti korištenjem alata poput Jamboarda na kojem se poruke mogu zapisivati umjesto da papiri putuju od osobe do osobe.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sadržaj ovih materijala ne odražava službeno mišljenje Europske unije.
Za informacije i stavove izražene u ovim materijalima odgovoran je isključivo autor.